

T.C.
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

11-133
11-136

Sayı : B.17.0.00.SGB.0.65.610- 131 - 814
Konu : Soru Önergesi Cevabı

01/11/2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığına)

Ankara Milletvekili Sayın Aylin NAZLIAKA'nın TBMM Başkanlığına 14 Temmuz 2011 tarih, 19 nolu ve 7/168 Esas Numaralı ve 20 Temmuz 2011 tarih, 52 nolu ve 7/170 Esas Numaralı, İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut TANAL'ın 03.08.2011 tarih, 124 nolu ve 7/173 Esas Numaralı ve Bursa Milletvekili Sayın Sena KALELİ'nin 10.08.2011 tarih, 167 nolu ve 7/176 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine ilişkin cevabi metin ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Fatma ŞAHİN
Bakan

EKLER :
Ek 1 : Cevabi Metin (9 sayfa)

KONU	Ankara Milletvekili Aylin NAZLIAKA'ya ait Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sn. Fatma ŞAHİN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilen 20.07.2011 tarihli ve 7/170 sayılı soru önergesi
SORU SAHİBİ	Ankara Milletvekili Aylin NAZLIAKA
SORULAR	Ankara İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'nün Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu bünyesinde hazırladığı faaliyet raporu bağlamında; 1) SHÇEK bünyesinde kaç çocuk vardır? Çocukların yaş grupları nedir? Bu çocukların suça karışma oranları nedir? 2) SHÇEK'e çocuklarını veren ailelerin sosyo-ekonomik durumları ve aile yapıları hakkında bir çalışma yapılmış mıdır? 3) Raporda "kuruma bağlı kuruluşlarda meydana gelen münferit olay" olarak tanımlanan olaylara karşı ne gibi önlemler alınmaktadır? Kuruma bağlı kuruluşlarda bu tür kaç olay yaşanmıştır? Olaya neden olanlara cezai yaptırım uygulanmış mıdır? 4) Raporda "gerekli veri tabanının olmadığından" bahsedilmektedir. Veri tabanı oluşturmaya yönelik bir çalışma yapılmakta mıdır? Çalışma hangi aşamada mıdır? 5) Raporda "5395 sayılı yasa ile suça sürüklenen ya da suç mağduru olan çocuklarımıza gerek çocukların özellikleri gerekse mevcut kuruluşların fiziki şartları nedeniyle bakımlarında zorluklarla karşılaşmış, uygun şartların yaratılamaması nedeniyle bazı çocuklar kuruluşları kaçarak terk etmişlerdir" değerlendirmesi yer almaktadır. Buna göre; a) "Çocukların özellikleri" vurgusu ile ne kast edilmektedir? b) Kuruluşların fizik şartları hangi nedenlerle bakımlarında zorluk yaratmaktadır? c) Uygun şartların yaratılması devletin görevi değil midir? Devlet sosyal devlet anlayışına göre görevini eksik mi yapmaktadır? d) "Kaçarak terk ettiler" ifadesi kuruluşlardaki mevcut duruma dair önemli ihmallerin olduğunu kabul etmek midir? e) Kaç çocuk kuruluşları "kaçarak terk etmiştir"?
CEVAPLAR	1- Bakanlığımıza bağlı 0-18 yaş grubu çocuklara hizmet veren kuruluşlarda 12.958 çocuğa hizmet verilmektedir. Kuruluşlarımızda bakım altında olan çocuklardan % 4,7'si mahkemelerce suça sürüklendikleri gerekçesiyle haklarında bakım tedbiri kararı verilerek kurumumuza bağlı kuruluşlara gönderilmiş çocuklardır. 2- Kurum bakımındaki çocukların korunma altına alınma nedenlerinin başında, ailelerin ekonomik yetersizliklerinin olduğu görülmektedir. Sosyal ve ekonomik desteklerin en önemli fonksiyonu; Kurum'un öncelikli hedef grubu olan korunmaya muhtaç çocuk, engelli ve muhtaç yaşlıların kurum bakımına alınmasına esas oluşturacak nedenin ekonomik yoksunluk olması halinde, bu kişilerin korunma altına ya da kuruluşa alınmadan sosyal ve ekonomik desteklerle ailenin parçalanmadan bir arada yaşamasına imkân sağlanmasıdır. Kurum bakımı gibi maliyeti yüksek tedavi edici hizmetler yerine, daha az maliyeti olan koruyucu, önleyici, destekleyici ve geliştirici sosyal hizmetlere ağırlık ve öncelik verilmektedir. Kurum bünyesinde Üniversitelerden destek alınarak yapılan çeşitli araştırmalarla ailelerin yapıları ortaya çıkarılmıştır. Son olarak kapsamlı bir

araştırma ülke genelinde 2005 yılında yapılmıştır. Bu doğrultuda da Aileye Dönüş Projesi başlatılmış olup sosyal ve ekonomik destek hizmeti ile çocuklar aileleri yanına döndürülmektedir.

3- Genel Müdürlüğümüzce korunma altında bulunan çocuklara karşı Türk Ceza Kanununa göre suç sayılan fiillerin işlenmesi durumunda Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunmaktadır. Çocuğun haklarının korunması, adli sürecin başlatılması ve takip edilmesi için tüm bilgi ve belgeler İl Muhakemat Müdürlüklerine gönderilmektedir.

Ayrıca çocuklara yönelik suç teşkil eden fiiller idari yönden incelenerek Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından soruşturma başlatılmaktadır.

Bunun yanında suça maruz kalmış çocuklar meslek elemanları tarafından (sosyal çalışmacı, psikolog, çocuk gelişimcisi) gerekli mesleki çalışmalar yapılmakta, uygun görülmesi halinde psikiyatrik tedaviye başlanılmakta, sağlık tedbiri alınması için mahkemeye müracaat edilmektedir. Çocuklar ayrıca sosyal kültürel etkinliklere yönlendirilmektedir.

4- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının yeniden yapılandırılması çerçevesinde mevcut veri tabanının geliştirilmesi planlanmaktadır.

5- Kurumumuz; 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kanunu gereğince çoğunlukla ekonomik nedenlerle aileleri tarafından alınan korunmaya muhtaç çocuklara hizmet vermekte iken 15.07.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu gereği ilgili mahkemelerce haklarında bakım tedbiri kararı alınmış olan cinsel istismara uğramış, suça ve fuhuşa sürüklenen, alkol ve madde bağımlısı çocukların korunmaları ağırlık kazanmıştır.

Kurum bakımında bulunan çocukların büyük bir bölümü kurum bakımına alınmadan önceki yaşantılarında hırsızlık, madde bağımlılığı, evden kaçma, intihar, vb. olumsuz davranışları olan, ihmal ve istismara uğramış, buna bağlı travmatik yaşam deneyimlerinden kaynaklı ağır ruhsal sorunlar yaşamakta olan çocuklardır. Bu nedenle çocukların psiko-sosyal tedavileri uzun süreli olmaktadır. Kurum bakımına alınmadan önce edindikleri olumsuz davranışları sürdürme eğilimi çocuklara yönelik planlanan ve sunulmaya çalışılan hizmetlerden yararlanma durumunu güçleştirmektedir.

5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu gereği bu çocuklara yönelik hizmetlerde ve mevzuatta yeni bir yapılanma sürecine girilmiştir. 2006 yılından itibaren başlayan bu süreçte sosyal rehabilitasyona ihtiyaç duyan suç mağduru ve suça sürüklenen çocuklara hizmet vermesi için Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezleri (BSRM) ile Koruma Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri (KBRM) açılmıştır.

Hizmet grubunun özelliği nedeniyle bu kuruluşlar daha küçük kapasiteli kuruluşlar (20-40) olarak açılmakta olup, sayıları artırılmakta ve yaygınlaştırılmaktadır.

KBRM ve BSRM'ler özellikle üniversite ve psikiyatri kliniklerinin bulunduğu illerde açılmakta olup, mesleki çalışma yapacak çok sayıda personel ve güvenlik elemanı ile desteklenmektedir. Merkezlerdeki çocuklara koruma, bakım ve danışmanlık hizmetinin yanı sıra sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere yönlendirilmekte, sağlık, eğitim, iş ve meslek sahibi olmaları konusunda hizmet verilmeye başlanmıştır.

Çocuklara sunulan hizmetlerde Dokuz Eylül, Erciyes ve Çukurova Üniversiteleri başta olmak üzere diğer üniversitelerimiz ile işbirliği çalışmaları sürdürülmektedir.

Kuruluşumuzdan "izinsiz ayrılan çocukların" ayrılma nedenlerine bakıldığında çocukların alıştıkları sosyal çevreden kuruluş bakımına alınması sonrasında tekrar geldiği sosyal çevreye (aile, arkadaş, vb.) özlem duyması, kuruluştaki kurallı yaşamı benimseyememesi, geçmiş travmatik yaşam deneyimlerinden kaynaklı ağır ruhsal sorunlar nedeniyle kuruluş hizmetlerinden yararlanmayı değerlendirememesi, sokağın potansiyel risklerini ayırt edememe gibi nedenlerle kuruluşta kalmayı tercih etmedikleri görülmektedir.

İzinsiz ayrılan çocuklara ve ailelerine yönelik meslek elemanlarınca (psikolog, sosyal çalışmacı, çocuk gelişimcisi ve öğretmen) çalışmalar yapılarak çocuğun kuruluştan izinsiz ayrılma nedenleri tespit edilmektedir. Tespit edilen nedenlere uygun mesleki müdahale planları hazırlanarak uygulanmaktadır. Çocuklarla ilgili olarak gerekli hallerde psikiyatri kliniklerinden sağaltım desteği alınmaktadır. Yapılan mesleki müdahale planı çerçevesinden çocukların aile ve yakınları ile sorunların çözümüne yönelik görüşmeler yapılmaktadır.

Çocukların eğitimlerini başarılı bir biçimde sürdürebilmelerine yönelik her türlü ihtiyaçları karşılanarak destek ve takipleri yapılmaktadır. Çocukların ailelerine, çocuk yetiştirme konusunda danışmanlık hizmeti verilmekte ve aile toplum kaynaklarına yönlendirilmekte, ayrıca aileler Kurumumuzca yürütülen projelerle desteklenmekte ve etkili ebeveyn rolleri bakımından yeterli hale getirilmeye çalışılmaktadır.

Kuruluş tarafından çocuk ve aile ile yapılan tüm çalışmalara rağmen çocuklarımızın eğitime devam etmeleri için okula gitmeleri, sosyal-kültürel faaliyetlere ilişkin kurslara v.b faaliyetlere katılmaları sürecinde kuruluş dışına çıkabilmekte ancak zaman zaman kuruluşa dönmeyerek "kuruluştan izinsiz ayrılan çocuk" olabilmektedirler. Çocukların bulunması için ivedilikle kolluk birimlerine bilgi verilmekte, kuruluş tarafında da bulunması için gerekli çalışmalar yapılmakta ailesi ile iletişime geçilmektedir. Kuruluşa dönüşü sağlandıktan sonra gerekli mesleki çalışmalara ve rehabilitasyon sürecine devam edilmektedir.